

229 november 7
va zeneszerzők klub
9.30: Könyvi zene
As-dur etudja. 22
Tánczene.
Zenei és irodalmi
könyve, hangjáték
15: Szókratész
esék. 20: V. Nagy
2.20: Kávéházi zene.
Sjoberg: „Fridas
ja. 22: Kamarazene
yes.
gyverseny.
12.05: Gramofonze
né Nagy Mici ma
József baritonéne
mafonon. 20.45: A
az Itáliát. 24.ig
Fuvós-ötös. 20.20
nti az Itáliát”, hang
zene.
en. 20.00: Filmhar
y. I. Régi olasz da
ok. operaáriák.
afitte: „Mint elvált
t”. c. egyfelvonásos
1: Modern gordon
imfonikus hangver
ene.
imfonikus hangver
tostat. zene.
n. 19: Népszerű
sajkóvaskij Péter
c. háromfelvoná
lé „A kut apácája”
berija. 22: Puccini
felvonásos operája.
i filmharmonikusok
ofon. 22.15: Káv
scino: „A legyező”
operettje.
ene.
igeti József hegédi
22.10: Gramofon.
Népdalnégyes. 20
monikusok hangver
ok könyve”, hang
házi zene.
imfonikus hangver
ene.
nczene. 20: Dalok.
1.15: Szimfonikus
Vigóperák zenéje.
amofon. 20.15: A
csok hangversenye
ervatórium vegyes
ok. Énekel: Franz
s modern indulók.
angverseny.
er: „A Rajna kin
artóssága örökös!
HIR
folytonzó kályha
T 24
át
szobát.
szobák lakást is egyen
sárekosabb leghigiénie
apet díjtalanul küld
zso és Fia
magyara Oradea.
bánk
litáson aranyéremmel
Kályháinkból állandó
idélki városokt’an.
sslingeni faredonyók!
izománys:
bos et Comp.
Maria 21.

szülés és kiadéshivat
yon L. P. (Arany) - 110
1. 252 Budapest
1. 11. 11. 11. 11. 11.
* 239 szám
1929
November 8 Péntek
5090 év Marchesvan 5

Ara 5 lei
UJ KELET
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetéschet
Rudolf Mosse
S. A.
Str. Rog. Maria No. 36 Tel. 4-13
és a
Lloyd Express
Str. Gals No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fe

Amiről elfelejtkeztek

Amiről az alábbiakban szó lesz, nem aktuális probléma. Időszerűséget csak az ad ennek a kérdésnek, hogy éppen egy esztendeje annak, hogy az új kormány egy halom ígérettel terhesen átvette a hatalmat. A közelgő születésnap hangulata különböző személyi és kiélejtett hiúsági kérdések miatt annyira forró és olyan kevésbé lehet tudni, mit hoznak a legközelebbi napok, hogy az első születésnap alkalmából nem gondolunk egyelőre az első esztendő nyersmértékének a felállítására.

Csak apropos szerűen jut eszünkbe a jubileum kapcsán valami egészen egyszerű dolog, ami elmarad. Amiről elfelejtkeztek, a vízum eltörlesztéséről, vagy legalább megreformálásáról. Ha leszámítjuk azokat az országokat, ahol diktaura illi tobzódásait, kétségtelen, hogy Románia Európának legnagyobb. Könnyebb a tevékenységét a tú fokán, mint Romániából ki, vagy beutazni. A béke tizedik esztendejében, amikor a nyugati országok alattvalói háborítatlanul sétálnak át egyik országból a másikig, nálunk még teljes épségben kísért a vízumkényszer, a háborúnak és a határsorompóknak ez a kellemetlen emléke.

Meg kell állapítsuk, hogy a kormány, illetőleg Vaida belügyminiszter rendkívül sokat tett annak érdekében, hogy a határokon túl való közlekedés kellemetlenségeit enyhítse. Sokat tett, ed nem eléget. Ma már az utlevél és a vámvizsgálat európai formák között megy végbe és így a szabályszerű utlevéllel és vízumokkal felszerelt utas zökkenésmertesen jut keresztül a határokon. Nem történt azonban egyetlen pozitív lépés sem annak az érdekében, hogy kölcsönös szerződések alapján a vízumkényszert a lehetőségek adta határokon belül leépítsék.

Márpedig a vízumkényszer anyagiakban és időben is súlyos megterheltséget ró rá az utasra. Ugyanakkor, amikor az osztrák állampolgár ingyen és bérmentve szeli keresztül a legtöbb európai határvonalat, a román állampolgár nehéz ezresekkel fizeti meg azt a passziót, ha üzleti dolga, vagy egyéb körülményei külföldre szólítják. Ez azonban az éremnek csak az egyik oldala, bár elég súlyos oldala, hiszen a mai gazdasági depresszióban rengeteg terhet jelentenek ezek az összegek. Van azonban az éremnek egy másik oldala is. Azok, akik különböző konzulátusok székhelyein laknak, egy-kettőre meg tudják szerezni az utazáshoz szükséges vízumokat. Ez a szerencsés helyzet azonban kizárólag Kolozsvárra vonatkozóan kizárólag Kolozsvárra vonatkozik, Kolozsváron kívül csak Brassóba lehet kapni német és Temesváron angol vízumot. A többi vízumokat Kolozsváron kell megszerezni, egy némelyiket egyenesen Bukarestben és így rengeteg idő és újabb pénzáldozatokkal jár, míg az utas ezekhez a látamoztatásokhoz hozzájut.

A vízumkényszernek semmilyen logikus magyarázata sincsen. Hiszen, aki egyszer utlevélhez jutott, az válogatás nélkül kap vízumot is. Így tehát az egész vízumrendszer nem jó egyébre, mint arra, hogy az ember az ablakon dobja ki a pénzt és az idejét. Belátták ezt már régiesen a nyugati országok, amikor egymás között a vízumkényszert eltörölték. Romániával szemben csak azért tartják fenn, mert Románia is megköveteli, hogy minden kül-

földi állampolgár vízumot szerezzen az utlevélre, ha Romániába akar utazni. Ezzel a kölcsönösséggel nemzetgazdaságilag is nagyon rosszul jár Románia. Milliárdokat költünk el évente külföldi vízumokra, míg román vízumokból még milliók sem folynak be. A vízummérleg kétségtelenül passzív. És mégsem történt semmi annak az érdekében,

hogy végre Románia is megszabaduljon ettől a béklyótól. Az idegenellenőrzést vízum nélkül is el lehet intézni. Hiszen a bejelentés alkalmából számon lehet tartani, hogy ki román és ki idegen állampolgár. Aki pedig meg akarja kerülni a bejelentő hivatalt, az épügy megkerüli vízummal, mint vízum nélkül.

Egy év eltelt egyéb hasznos és haszontalan dolgokkal. A vízum és utlevél-ügy rendezésére nem jutott idő. Szeretnénk, ha a kormány második munkája a helyreállított harmónia jegyében indulna meg és ilyen egyszerű, de praktikus és mindenképpen örvendetes újításokkal lepné meg az országot.

Kedden teszik le az új miniszterek az esküt

Csak Maniu ismeri az átszervezett kormány listáját

Bucuresti-Bukarest, november 7. Az egész ország közvéleménye óriási érdeklődéssel várja november 10-ikét, amikor is a kormány átszervezésére sor kerül. Az új kormánylista azonban csak kedden kerül nyilvánosságra, amikor is minisztertanács lesz. E minisztertanácsban fogják letenni a kormány új tagjai az esküt.

Illetékes helyen arról tudnak, hogy az átszervezett kormányban Vaida, Mironescu, Maniu új tagjai és kik válnak ki a kormányból. Beavatott forrásból származó értesülésünk szerint, a beszarabiai képviselők parlamenti csoportja ultimátumot adott az a miniszterelnöknek, amelyben ragaszkodnak, hogy Beszarabia képviselve legyen a kormányban.

Mihalache, Raducanu, Madgearu, Voicu Nițescu és Mirto biztosan helyet fognak foglalni. Bár Raducanu távozásáról többször is szó esett, erre mégsem fog sor kerülni, mert Mihalache ragaszkodik a munkaügyi miniszter személyéhez. Ma este egyébként megbeszélés volt Maniu és Mihalache között, amelyen véglegesen megállapították az új kormánylistát.

A bécsi egyetemen már megkezdődött a nyílt polgárháboru

A bécsi szociálista és heimwehrista diákok között törrel és boxerekkel órákig tartó harc folyt le számos sebesülttel

Nagy izgalommal készül Ausztria lakossága a vasárnapi községi választásokra

Bécs, november 7. Az anatómiai intézetben a különböző pártállású diákok között ma délelőtt újabb verekedések voltak. A harc, melynek során mindkét oldalon botokat, bikacsököket, töröket és boxereket használtak, igen elkeseredetten folyt s nagyjából száz sebesült áldozatot követelt. A hallgatók közelharcának az intézet berendezése is megadta az árát. Számos nagyértékű berendezésű tárgyat, orvosi és kémiai műszereket törtek össze. Súlyosan megromgáltak a verekedők a tüzelő készületek is, de mielőtt végleg tönkrement volna tüzeléseket adott le a központi tűzörséghez, mire tüzoltóság vonult fel az anatómiai intézet elé. A déli órákban a tantermek és az anatómiai intézet ternei az elhagyott csatatér képét mutatják. Ablaküveg, azon a szárnyon, ahol a harcok lefolytak, alig maradt ép-

ségben. A rendőrség délben értesült a törtétekről, de megelégedett azzal, hogy kordont vont az épület körül, hogy idegenek a harcba ne avatkozhasanak. A zavargások az egyetemre is átterjedtek, ahol a kora délutáni órákban is még teljes a felfordulás.

Bécs, nov. 7. Ugy a polgári, mint a szociáldemokrata pártok hatalmas agitációval készülnek a vasárnapi községi választásokra. Eddig Ausztriában a polgári pártoknak s főként a keresztényszocialistáknak volt meg a községtanácsokban túlnyomó többségük s ezt a kivételesen előnyös helyzetüket az új választások során is meg szeretnék tartani. A szociáldemokraták viszont nemcsak a különlegesen ipari körletekben fejtenek ki nagyarányú választási tevékenységet, hanem olyan helyeken is számítanak jelöltjeik-

nek a községtanácsokba való bejutására, ahol kevés az ipari munkás és inkább a kispolgárság tömegeire alapozzák reményeiket. A lakosság izgalommal tekint a választások elé. Különösen Alsóausztriában attól tartanak, hogy sima lefolyásukat még a legnagyobb felkészültség esetén is igen nehéz feladat lesz biztosítani.

Bécs, november 7. A zavargások az egyetemi könyvtárban folytatódtak, ahol az ablakokat betörték. A kiválláló tömeg is be akart hatolni a könyvtárba, de a rendőrség ebben megakadályozta. Az egyetem olvasótermében a hallgatók vaskos könyveket vagdostak egymás fejéhez. A rektor hivatali hirdetményt tett közzé, melyben figyelmezteti a hallgatóságot, hogy szüntesse be a zavargásokat, mert különben az egyetemet bezárják. Az anatómiai intézet bizonytalan ideig zárva marad.

Ma kerül szavazás alá Tardieu kormány-nyilatkozata a francia kamarában

Páris, nov. 7. A kormány összes miniszterei és államtitkárai résztvettek a minisztertanács mai ülésén. Az elnöklő Tardieu miniszterelnök ismertette előterjesztendő kormánynyilatkozatának egy a bel-, mint a külpolitikai kérdéseket felölelő teljes szövegét, mely után megállapították, hogy az érintett problémák és megoldási módjaik tekintetében az egész kormány teljesen azonos állásponton van.

Páris, nov. 7. A minisztertanács üléséből távozóban Tardieu miniszterelnök a sajtó képviselői előtt igen rezerváltan nyilatkozott a kormányprogram felől. Politikai körökben úgy tudják, hogy a

kormánynyilatkozat rövid, de világos lesz és határozott állásfoglalást fog tartalmazni az összes bel- és külpolitikai aktuális problémák felől.

Nem hiszik, hogy Tardieunak az az óhaja, hogy a kamara már a mai ülésén szavazás útján megnyilatkozhassék a kormánynyilatkozat felől, teljesebbé menjen, mert a mai ülésen előterjesztendő kormánynyilatkozat után Briand külön külügyi expozét fog tartani. A kamara elnökségénél ezenfelül olyan nagy számban jelentkeztek interpellációk elmondására képviselők, hogy ezek előterjesztése és az adandó válaszok legalább 12 óras ülés

időtartamát vennék igénybe s így valószínű, hogy a kamara a késő éjszakai órákban holnapi ülésre halasztja a kormánynyilatkozat feletti szavazást, amely hivattott dönteni afelől, hogy az új kormány helyén maradhat-e, vagy pedig újra beáll a kormányválság és ismét kísérteni fog a törvényhozó testület feloszlásának szükségessége.

Páris, november 7. A radikális szociálista párt parlamenti frakciója ma délután tartott értekezletén egyhangú határozatot hozott, melynek értelmében a törvényhozában a párt tagjai az ellenzéki pártokkal szavaznak a kormány ellen.

December 15-én lesz Németországban a népszavazás a Young-tervezet ügyében

Berlin, november 7. A kormány elhatározta, hogy a Young-tervezet ratifikációja ügyében a Huggenberg-akció követésében aktuális lett népszavazást december 15-én tartja meg. A szavazásban minden 20 évet betöltött egyén, nemre való tekintettel résztvehet. Huszonhárom millió szavazat kell ahoz, hogy a Young-tervezetet a kormány ne vigye a parlament elé és egy vád alá helyezhető legyen.

Stan Vidrighin vasutügyi vezérigazgató-nak választania kell a C. F. R. és a temesvári vízmű között

A temesvári tanács felszólította Stan Vidrighint, hogy válasszon két állása között. Két heti gondolkodási időt kért a vasutügyi vezérigazgató

Cluj-Kolozsvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, pár hónappal ezelőtt Stan Vidrighint a CFR, reorganizálásával kapcsolatban a CFR vezérigazgatójává nevezték ki. A CFR, új vezérigazgatójának személye azóta is az ellenzéki sajtó támadásainak keresztülfűzője áll. Valamelyik ellenzéki lap kipattantotta ugyanis, hogy ugyanakkor, amikor a CFR, ezerszámra választja el tisztviselőit, hogy ismert takarékosági programját keresztülvihesse a CFR, több százezer lej havi fizetést biztosított Vidrighinnek.

az is, hogy Stan Vidrighin, aki azelőtt a temesvári víz- és csatornázási művek vezérigazgatója volt, elfelejtett Temesvár városánál betöltött állásáról lemondani és így az a helyzet állott elő, hogy Stan Vidrighin egy és ugyanazon időben városi tisztviselő s a CFR, vezérigazgatója is volt és mint olyan, két helyről is huzta a százezreket kitevő fizetéseket. A CFR vezérigazgatójának ügye most már döntő fordulathoz érkezett. Domasiani György Temesvár főpolgármestere megkeresést intézett Stan Vidrighinhez és felkérte, hogy lehető legrövidebb időn belül hozza tudomására, hogy az egymással incompatibilis két állás között

melyiket választja, mert a közigazgatási törvény semmilyen körülmények között nem engedti azt meg, hogy egy városi tisztviselő egy időben az államnak vagy más közintézménynek is legyen a fizetett tisztviselője. Stan Vidrighin kétheti haladékot kért a válasz megadására. Hogy Stan Vidrighin a két állás közül melyiket fogja vállalni, az ma még kétséges. Nem kizárt dolog, hogy a CFR új vezérigazgatója az ugyan kevesebbet jövedelmező, de mindenestre a politikai időjárás változásától mégis csak függetlenített temesvári vízműveknél betöltött állásának megtartása mellett fog dönteni.

Százmilliósz pénzbírságra ítélte a pénzügyminisztérium adóeltitkolásért a marosvásárhelyi cukorgyárat

Bucuresti-Bukarest, nov. 7. Nemcsak Marosvásárhely, de az egész ország közvéleményét heteken keresztül tartotta agyalomban annak idején a cukorgyár adóeltitkolásának ügye, amelynek során a cukorgyár igazgatói, valamint egy pénzügyi inspektor letartóztatottak. Simionescu vezérigazgatót pedig felfüggesztették állásától. Azóta letartóztatott cukorgyári igazgatókat szabadlábra helyezték, Simionescu vezérigazgatót is reintegrálták állásában, míg most az általános nyugdíjaztatások során ő is nyugdíjba került.

A pénzügyminisztérium a vizsgálatot tovább folytatta az ügyben és Petrescu vezérigazgató elkészült a jelentésével, amelyet Madgearu pénzügyminiszter mélyesen vizsgált felül. A pénzügyminiszter tegnap este meghozta döntését és 101 millió 137.888 lej kártérítésre, illetőleg büntetésre ítélte a marosvásárhelyi cukorgyárat. Ugyanakkor szigorú utasítást küldött az illetékes pénzügyi közegeknek, hogy az ítéletet minden körülmények között hajtsák végre. Ezzel egyidejűleg Simionescu vezérigazgató ellen tovább folyik az eljárás.

bléma. A kisebbségi kérdés. A numerusz klauszus. Az intellektuális proletariátus. A diákság politikai orientációja. A szövetség rendkívüli akciói. A Cuvantul közli azoknak a diákoknak a névsorát, akik a különböző egyetemi centrumok részéről a kongresszus előkészítő munkájában részt vettek.

Krajovában országos kongresszust készít elő az antiszemita diákszövetség

A numerusz klauszus is napirendi pontja lesz az országos kongresszusnak

Bucuresti-Bukarest, nov. 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az antiszemita diákszövetség a Cuvantul jelentése szerint hamarosan megkezdte működését. Bukarestben összeült a szövetség vezérő bizottsága, amely elhatározta, hogy az ez évi országos diákkongresszust Krajovában tartják meg. A kongresszus napirendjének egyik

pontjaként a numerusz klauszus kérdése szerepelt, amelyet az antiszemita diákszövetség vezetői ismét napirendre akarnak hozni s hir szerint ilyen irányú követeléssel fognak a kormány elé járulni. A kongresszus napirendjén egyébként a következő pontok szerepelnek: A diákmozgalom historikuma. A nemzeti pro-

bléma. A kisebbségi kérdés. A numerusz klauszus. Az intellektuális proletariátus. A diákság politikai orientációja. A szövetség rendkívüli akciói. A Cuvantul közli azoknak a diákoknak a névsorát, akik a különböző egyetemi centrumok részéről a kongresszus előkészítő munkájában részt vettek.

Sztrájkba lép a kolozsvári pékek egy része, ha a város nem állítja vissza a kenyér régi maximális árát

Az egymással konkurráló pékek egy része önként leszállt a kenyér árával és a városi tanács a legalacsonyabb piaci árat vette alapul az új maximális ár megállapításánál

Cluj-Kolozsvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár gazdasági életének ma talán egyik legfigyelemre méltóbb jelensége az az életre-halálra menő harc, amely már pár hónap óta a kolozsvári pékek két tábora között dúl. Egy ezidő konkurrenciával kezdődött ez a harc, a konkurrenciá szokásos fegyvereként az igénybevételével. Később sor került az addig stabil listák és kenyérrák közzétételére és ma már ott tartunk, hogy Kolozsváron árulják talán egész Románia területén a legolcsóbb kenyeret. Ez a harc az előjelekből ítélve most már döntő fázisba érkezett. Kolozsvárt a napokban tartotta gyűlését a központi ár-megállapító bizottság és ennek a gyűlésnek a keretében revízió alá vette az országos eddigi maximális árakat és így a kenyér kg.-kenti árát is. Az ár-megállapító bizottság megállapította, hogy a pékeknek nagyrésze a multban maximális áron alul árulta a kenyeret. Ennek alapján a bizottság elhatározta, hogy az eddigi kulcsot eltekint és a maximális ár megállapításánál a piacon uralkodó legkisebb árat veszi irányadónak. Az eddigi 8 és 9 lejes kenyérrák helyett a kenyér maximális ára a jövőben tehát 50 banival kevesebb, szaz 7.50 lej, illetőleg 8.50 lej lesz kilónként.

A kolozsvári pékek az ár-megállapító bizottságnak ezt a rendelkezését vegyes érzelmekkel fogadták. A konkuráló pékeknek az a része, amely eddig is maximális áron alul dobta a piacra a produktumait, kárörömmel vette tudomásul a kenyérrák csökkenését, mert ezáltal remélik, hogy a konkurens csoport, nem birva ebben az áron kenyeret szállítani, hamarabb fogja

kenyérgyártását beszüntetni. Nem így azonban a kenyérkereskedők másik csoportja, akiket ez az ár-megállapítás valóban válságos helyzet elé állított. Ezeknek a kereskedőknek a képviselőjében tegnap megjelent a helyi pékbizottság elnökének, Lusztig Tibornak a vezetésével egy delegáció Mihali polgármester előtt és kérték a kenyér maximális árának redukálására vonatkozó rendeletnek az azonnali hatályon kívül való helyezését. A pékek rámutattak arra, hogy a multban a kenyér árát egy bizonyos kulcs szerint mindig a buza árához viszonyítva állapították meg. Az ár-megállapító bizottság ezt a kulcsot nem vette figyelembe s egész önkényesen intézkedett a kenyérrák további redukálásáról. Mihali polgármester és a delegáció között lefolyt beszélgetés meglehetősen inge-

ASPIRIN
Bayer
Ilyen az igazi csomagolása
Bayer
a legkiválóbb fájdalomcsillapító
ASPIRIN
tablettáknak.
Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tablettát tartalmazó) a fehér-zöld-piros pecsétbéllyel ellátva!

rült atmoszféra közepette zajlott le. A pékek kijelentették, hogy a sérelmezett rendelkezés egyenesen egzisztenciájukra tör s hogy a maguk részéről hajlandók ebből a legmesszebbmenő konzekvenciákat is levonni. Értesüléseink szerint, amennyiben a legrövidebb időn belül a maximális árát fel nem javítják, a kolozsvári pékeknek legnagyobb része leállítja tüzemét és mindaddig nem veszik fel a munkát, amíg az ár-megállapító bizottság intézkedését nem revideálják.

Az ár-megállapító bizottság intézkedéseinek, értesülésünk szerint lesz még egy mélyreható következménye is. A legtöbb kenyérgyárnak ugyanis kötelező szerződése van egy bizonyos mennyiségű kenyér naponkénti leszállítására. Ezek a szerződések úgy vannak megkötve, hogy a szállított kenyér ára mindig egy lejjel, vagy 50 banival kisebb a megállapított maximális árnál. Ezeket a szerződéseket a pékek fel fogják mondani, mert állításuk szerint a maximális ár ma olyan minimális összegben van megállapítva, hogy az már egy bani további árredukációt sem enged meg.

Nyilvánosságra hozták a lezuhant Berlin-Amsterdam-London közötti utasszállító repülőgép veszteséglistáját

London, november 7. A Berlin-Amsterdam-London légi forgalmi járat Junkers-utasszállító gépének a Kent-grófságban történt katasztrófájával kapcsolatban most nyilvánosságra hozták a veszteséglistát. Eszerint a gépen négy utas volt és a személyzethez ugyanennyien tartoztak. Prinz Eugen v. Schaumburg-Lippe és Johnston kapitány sérülései súlyosak, de remélhető, hogy meg tudják őket menteni az életnek. A katasztrófa többi áldozatai mind halottak. A szerencsétlenség színhelyén megjelent helyszíni szemlén a hatóságok megállapították, hogy a repülőgép a földben olyan alacsonyra szállott le, hogy a közeli erdő fái-
nak koronáit surolta s eközben megrongálódott. Az erdő egy részén a gép valószínűleg tiszta vágott s a kidöntött fákat gyökerük-től méterekre messzire vetette.

Huszonhat orvosi állás van üresedésben a vasutnál

Bucuresti-Bukarest, november 7. A CFR orvosi direkciónak közlése szerint, huszonhat orvosi állás van üresedésben a vasutnál. Ezek közül tíz a bukaresti, öt a kolozsvári, tizenegy pedig a temesvári körzetben. Az állásokat elnyerni óhajtok, kellő irattal felszerelt pályázatukat 1930. január elsejéig kell benyújtásuk a CFR orvosi direkciónak.

A bolgár kormány kereken visszautasítja a jóvátételi kötelezettségeket

Páris, november 7. Diplomáciai körökben híre jár, hogy a bolgár delegáció Liapcev miniszterelnöktől kapott utasítás értelmében közölte a keleti jóvátételi konferencia elnökségével, hogy a bolgár kormány a jóvátételek kérdésének azt a megoldási formáját, amelyet a konferencia a Bulgária által eszközöltendő fizetések tekintetében megállapított, elfogadhatatlannak tartja és elutasítani kénytelen.

Mi történt a véres augusztus 23-án Palesztinában?

Drámai módon elevenedik meg a vizsgálóbizottság munkájában a palesztinai vérengzések története

A palesztinai rendőrség helyettes parancsnoka vádbeszédet mond az arabok fölött és elmondja hogyan fejezték le a zsidókat

Jeruzsálem, november 7. Az angol parlamenti vizsgálóbizottság munkájának első napjairól már beszámoltunk és megírtuk, hogy a bizottság mindenekelőtt Sanders őrnagyot, a palesztinai rendőrség helyettes parancsnokát hallgatta ki, aki szemléltető képet nyújtott a bizottságnak a zavargások történetéről. Azokból a válaszokból, amelyeket Sanders őrnagy a cionista exekutive képviselőjének kérdésére adott, a maguk teljes borzalmaságában bontakoztak ki a véres események konturjai, és a bizottságnak ismételt alkalma volt meggyőződnie arról, hogy mennyire távol állottak a palesztinai hatóságok attól, amit kötelességüknek és rendfentartásnak neveznek.

A végzetes péntek.

Sanders őrnagy elmondotta, hogy ama végzetes pénteken, (augusztus 23) levelet kapott, amely szerint az arabok botokkal és dorongokkal felszerelve özőnlenek Jeruzsálembe a Jaffa kapunál, arról azonban nem hallott, hogy a Siralomfal környékét előzőnölték volna. A Siralomfalat egyébként is tekintélyes számú angol rendőr őrizte. Néhány perccel tizenkét óra után ő maga is látta, hogy az arabok betörnek zsidó üzletekbe és alig akkor fogta fel a helyzet súlyos voltát. Kérte a kormányt, hogy szervezzék polgárőrséget, mert a rendelkezésre álló légénység elégtelen arra, hogy a Meah Searim negyed a Jaffa utca, a Jaffa kapu és a Damaszkuszi kapu ellen egyidőben intézett támadásokat visszaverje. Már akkor ismeretes volt, hogy a georgiai negyedben az arab tömeg felkoncolt hat zsidót. A georgiai negyedet ebben az időben egy, vagy két rendőr őrizte. Röviddel később megtudta Sanders őrnagy, hogy az arabok a Meah Searim negyed ellen vonulnak fel s hogy mintegy háromszáz zsidó készült fel a támadással szemben. Hallotta, amint a zsidó negyedben bomba robbant fel és látta, amint egy zsidó rálőtt egy arab csoportra, amely újabb támadásra készült fel. Miután a zsidók a fegyvertelen rendőrök segítségével a támadást visszaverték, a hatóságok utasításának engedelmeskedve, visszavonultak lakóhelyeikre.

Mikor fogott fegyvert a rendőrség.

Sokkal később, a Jemin Mose negyedben fogott csak fegyvert a rendőrség a felkelőkre. Az arabok koncentrált támadást intéztek ez ellen a negyed ellen. Ugyanezen a délután az ugynevezett orosz udvarban összetűzés keletkezett harminc líftahi arab és mintegy százötven zsidó között. A szorongatott arabok könyörögtek a rendőröknek, hogy szállítsák haza őket falujukba. Amidőn azonban a ramlehi királyi repülőosztály páncélos autói megérkeztek, a veszedelem már elmúlt.

A rendőrség habozik.

Jeruzsálem óvárosában — folytatta valamását Sanders őrnagy — eleinte a legteljesebb nyugalom uralkodott. Az új városban azonban időnként fegyverropogás zaja verte fel a csendet. Az új város zsidó lakói kértek a rendőrséget, hassanak oda, hogy az izzolált zsidó városnegyedeket kiürítsék és a lakósságot a sűrűbben lakott és épen ezért jobban védett zsidó negyedbe szállítsák át. Csak pénteken késő este határozották el magukat a hatóságok arra, hogy megerősítéseket kérjenek. Ben Zwi zsidó munkászévezér még a délelőtti órákban kérte a hatóságokat arra, hogy engedjék meg volt zsidó katonáknak és zsidó fiatalembereknek, hogy segítsenek fegyveresen a zsidó városnegyedet. Nyolcvan volt katonát felfegyvereztek és hatvan más személy botot kapott.

Súlyos órák teltek el az inter- veiczióig.

A péntekről szombatra virradó éjszaka újabb nehéz feladatok elé állította a rendőrséget. Váratlan események léptek közbe, így az az éjjeli támadás, amelyet Atarot zsidó kolónia ellen intéztek a birehi arabok. Szombaton Sanders őrnagy ismételt vizsgálatot egy a főmufti tulajdonát képező házban, miután értesült arról, hogy a ház kertjében számos botokkal felfegyverzett arab rejtőzik. Később nagy csoport arabot vett észre, akik a héber egyetem felé vezető uton táboroztak. Mialatt ő egy angol patrui élén Kiriath Moset és Givat Schault inspicálta, értesítették arról, hogy Nablusban felkelők támadták meg a rendőrséget. Arról is hírt kapott, hogy Hebronban egy zsidót megöltek. Alig tizenkét óra fele szerzett tudomást a rendőrség a hebroni mérszár-lásokról és csak három órával később küldött megerősítéseket ebbe a városba. A Hebron felé vezető uton a kiküldött segélycsapatok késekkel és törökkel felfegyverzett arabokkal találkoztak, akik Jeruzsálem felé marsiroztak.

Az arabok voltak a támadók.

Jeruzsálem óvárosában ezen a napon nyugalom uralkodott, az újváros azonban egy ostromlott város képét nyújtotta. Talpiotban, az egyetem környékén és Romemah körül szakadatlanul lövöldöztek, ami az izzolált városnegyedek zsidó lakosságának kiürítését tette szükségessé. Az arab exekutive képviselőjének, Stocker ügyvédnek kérésére, elmondta Sanders őrnagy, hogy az arabok voltak a támadók és a lövöldözők. A kormányképviselő kérdésére kijelentette Sanders, hogy a kormány megtiltotta neki a zsidók felfegyverzését, miután a kormány megígérte az

araboknak, hogy zsidókat nem fog arabok ellen felfegyverezni.

Preedy kormányképviselő: Van-e másolat arról a rendeletről, amely a zsidók felfegyverzéséről szól?

Szóbeli rendeletre fegyverez- ték le a zsidókat.

Sanders őrnagy: Nincs. Ezt a rendeletet egy tanácskozás után, szóbelileg adtuk ki.

Elmondotta ezután Sanders őrnagy, hogy a cionista exekutive még az előző éjjelen kérte a védelmi szolgálatra kiválasztott zsidók felfegyverzését. Azok, akik Talpiotot kirabolták, német és angol fegyverekkel operáltak. Jeruzsálemben huszonöt angol állampolgárságu zsidót fegyvereztek le. Telavivban kétszáz zsidót, akik felvették magukat a polgárőrségbe és akiket botokkal láttak el, hétéven felfegyvereztek és elbocsátották.

Október 29-én folytatta a bizottság Sanders őrnagy kihallgatását, aki elmondotta, hogy az angol zsidókat és a volt zsidó légiónáriusokat az arab vezetőknek tett ígérethez híven felfegyverezték, bár a zavargások elfojtásához feltétlenül szükség lett volna rájuk. Beth Alfa zsidó kolónia saját erejéből verte vissza az arab támadásokat. A további kérdésekre válaszolva, jelentette Sanders őrnagy, hogy az arab támadás, ha nem is volt kellőleg előkészítve, de mindenesetre előre meg volt szervezve. A főmufti nagy buzgalommal dolgozott a vallási viszályok kiélézésén, hogy ily módon nyerje meg magának az egész izlamot. Leszógezte Sanders őrnagy, hogy a hebroni rendőrség biztosította a zsidó lakósságot arról, hogy semmilyen veszély nem fenyegeti őket és hogy nyugodtan maradhatnak házaikban. Mihelyt a zavargá-

sok megkezdődtek, a rendőrség képtelen volt sorsukra bízni a zsidókat. Csak két órával a mérszár-lások megkezdése után nyújtott a rendőrség segítséget a zsidóknak.

Nélkülözhetetlenek voltak a zsidó polgárőrök.

Az arab exekutive képviselője a Tisbóvi eseményekre vonatkozólag intézett kérdéseket Sanders őrnagyhoz, aki elmondotta, hogy ezen a napon két zsidó felvonulás volt a legteljesebb rendben a Siralomfalhoz. A zsidó ifjúság, amely a felvonulásban részt vett, rendkívül módon felfigyelt az arabokra a Siralomfalnál tanusított magatartás s a közvetlenül a fal közelében épített új kapu, azonban ennek ellenére is nyugodtan viselkedtek.

Sir Merriman, a cionista exekutive képviselője: Mivel indokolja ön az.

Sanders őrnagy: Ha azt kérdeznék, hogy nélkülözni tudtam-e a felfegyverzett negyven embert, azt válaszolhatom nem.

Merriman kijelentette, hogy a válasz kielégítő, Preedy kormányképviselő azonban azt kérte, hogy ezt a kérdést tegyék fel Luke alkormányzónak is, aki a válságos napokban Palesztina sorsának felelős intézője volt. Merriman leszógezte, hogy a zsidó élet és a zsidó tulajdon védelme ezekben a napokban abszolút nem volt kielégítő. Merriman kérdésére elismerte Sanders, hogy augusztus 27-én az angol rendőrök dísz felvonulást tartottak és ez alkalommal megparancsolták a zsidóknak, lépjenek ki a sorokból és tegyék le fegyvereiket.

Mondja parancsnok ur — kérdezte Merriman — volt-e önnek valami panasza a rendőrök rátermettsége ellen? Sanders rövid igennel válaszolt, ami mindössze annyival próbált indokolni, hogy a zsidó rendőrök a sötétség beállta után tervszerűen tüzeltek fegyvereikkel. Merriman megállapította erre, hogy a zsidó rendőrök tulajdonképpen civilek voltak, amit az is bizonyítja, hogy fegyverviselésért utóbb bíróság elé állították és pénzbírsággal büntették őket.

Sanders őrnagy izgalmas kihallgatásának további részleteit lapunk holnap számában fogjuk közölni.

A kínai fronton álló orosz csapatok a novemberi forradalom mai évfordulóján hatalmas offenzívába kezdenek

Délországban újabb parasztlázadás tört ki

Páris, november 7. A hírszolgálati irodák jelentik Mukdenből: Egyre több jel vall arra, hogy a vörös csapatok ma, a győztes pétervári forradalom évfordulóján a kínai hadszíntér keleti vonalain hatalmas offenzívába kezdenek. Az utóbbi napokban a mandzsuri kormányzat egyre több kémjelentést kapott, melyek mind arról számoltak be, hogy az oroszok a Podgranicakaja körül elterülő frontszaka-

zon hatalmas tömegeket vonultatnak fel s el akarják árasztani tömegeikkel Mandzsuriát. Ezzel a katonai akcióval egyidejűleg megélenkült a kommunisták tevékenysége a kínai igazgatás alatt álló háttérterületeken. A hatóságok számos kínai kommunisztát és orosz aggitátort tartóztattak le a legutóbbi napokban. A kommunisták újraéledt tevékenységét a meginduló offenzívának számlájára kell írni.

Berlin, nov. 7. A lapokhoz érkezett jelentések szerint Délországban újabb parasztlázadás tört ki. Krasnodarban és Novorossijskban lemérszárolták az orosz szovjethivatalnokokat. A vörös hadsereg büntetőexpedícióra küldötték ki a zsidó dülök ellen. Sebastopolban és Batumban is súlyos zavargások vannak. A nyilvántartott épületeket kórházakká alakították. Mindenütt kihirdették az ostromállapotot.

Egy milliárdal javult a külkereskedelmi mérleg

București-Bukarest, november 7. A pénzügyminisztérium hivatalos kimutatása szerint, október hónapban az exportált áruk értéke 281,321,871 lej lett ki, míg ugyanakkor két és félmilliárd lej értékű árut importáltunk. Ez év október hó végéig az összesen exportált

árak értéke 18 és félmilliárdot, míg az importált áruk értéke mintegy 22 milliárdot tett ki.

Az elmúlt évben, ugyancsak október végéig, az export-import mérlege az év 3 és félmilliárd deficittel szemben 4 és félmilliárd lej lett ki.

Tovább tart a guetamalai Santa Maria tűzhányó borzalmas erupciója

Négyszázra emelkedett az áldozatok száma. Menekülés közben mérges gőzök fojtják meg az embereket

Paris, november 7. A Chicago Tribune tudósítójának közlése szerint a guetamalai Santa Maria vulkán erupciója tovább tart. A halottak számát legalább négyszázra teszik. A látától és hamutól elborított terület felett ma megfigyelő repülőgépek

jelentek meg. A pilóták visszatérőkor elmondották, hogy a tűzhányó oldalában eredő két kisebb folyó medret változtatott és nagy területen kiáradt. A megfigyelők szerint még számos olyan halott van a még mindig veszélyeztetett zónában, aki-

két az önfeláldozással dolgozó mentőexpedíciók nem találtak meg. Ezeket rendkívüli gyorsasággal érhetné az elemi csapás. Menekülés közben leterítették őket a mérges gőzök s aztán szénné égette testüket a tüzfolyam közelsége. Az erupció-sújtató vidéken nagyszámú katonaság igyekszik a falvakból menteni a menthetőket. A kráter látványának izzó vörös fénye különösen éjjelenként kísértetiesen szép látvány messze kilométerekre ellátszik.

Paraszt- és munkáskormányért tiltakoztak a varsói szociáldemokraták

Varsó, november 7. A szociáldemokrata párt az ország nagyobb városaiban gyűléseket tartott, majd utánuk több helyi felvonulásokat rendezett. Lodzban a tüzetető menet lármásan követelte a kormány azonnali távozását és a közügyek élénk paraszt- és munkáskormányt sürget. A tüntetés elfajulása miatt a karhatalom közbelépett s a tömeget szétoszlatta. Lengyelországban a szociáldemokraták és a rendőrség között Számos letartóztatás történt.

Salom Sc Ké

Racionális néptuntak Angliában Gladston könyve Az üzlet — mon előtte való. Az és ezért fészkelő nek, vége a hite resztény népek „Pusztuljon az egyik. „Meg ke kat” — üvölti a dók tudják, hog nak, akkor ők isten, aki Egyipt megváltja őket

Egyiptomban volt annakidején ifjabb testvére király Angolors volt, hogy az ez meg minden a háboru ne pus ja kantárszáron És milyen érde gicsak közele Ezsau....

Icse Mojse C megspórolt vála ütközetek pergő Ott megnősített megegyeztek, lé azzal igazán ne talok illenek-e

Az esküvő ut magára maradt zódott és sirt, f rokba vonult, Ca nyek csak ugy pityeregtek, míg jött az első gyé gyerekek ahogy Nem volt mara gyerekekkel, ba volt a közel.

Icse Mojse Gr hiányt. Háboru Kergetik a zsidó tártól — Icse M áldozatok közt romok szintén. Egyáltalán, H ment keresztül. ság csak ugy „Ajd ze meo

Ha Icse Moj fogott, biztos le hogy az rögtön já. Akár fűze vesztett mellette senki se volt sz nység szerint, h fogott volna, a „sohse halunk szont a halál házában. Hét halt meg. S ne lesége. Négy a özvegyen egy házában....

De itt már kö gényemhez.

PRIMARIA M

No. 25305 1929

Pub

Se aduce la la data de 28 N va vindé prin lic tate de aprox vechi.

Ofertele into art. 72—83 din lice, se vor desch in sala mică de

Informații se nea Uzinelor Co huța No. 1

Cluj, la 5 N

Prm

Salom Schwarzbart naplója

Két pogrom között nőtt fel az ifju Schwarzbart Baltában

Fordította: Schön Dezső

Racionális nép az angol. Hamar ráuntak Angliában a meetingezésre, sőt Gladszton könyvéről is megfélekedtek. Az üzlet — mondják ők — mindennek előtte való. Az orosz utjukban állott és ezért fészkelődtek... Vége a töröknek, vége a hitetleneknek, vége a keresztény népek iránti sajnálkozásnak. „Pusztuljon az orosz” — mondja az egyik. „Meg kell tanítani az angolokat” — üvölti a másik... S a baltai zsidók tudják, hogy ha ketten civakodnak, akkor ők bizakodhatnak... Az az isten, aki Egyiptomból kivette őket, megváltja őket ebből a góluszból is...

Egytombban — beszéltek — József volt annakidején az alkirály, ma meg ifjabb testvére Benjámin (Disráéli) alkirály Angolországban. Az első azon volt, hogy az ország éhen ne vesszen, ez meg minden erejét latba veti, hogy a háború ne pusztítsa... De hogy fogja kántárszáron ezt az orosz disznót? És milyen érdekes, hogy Jismáel mégiscsak közelebb áll hozzá, mint Esau...

Megnősül az orosz cár katonája.

Icse Mojsze Grolniksz mégis csak megspórolt valamit a háboruban. Az útközvetek pergőtűzében volt, Izmáilban. Ott megnősülték. A mechetunim-ök megegyeztek, létrehozták a házasságot, azzal igazán nem törődtek, hogy a ifalok illenek-e egymáshoz, vagy sem.

Az esküvő után, hogy a fiatal pár magára maradt, Icse egy sarokba húzódott és sírt. Cháje pedig a másik sarokba vonult, falhoz fordult és a könyvek csak úgy rikkattak. Addig addig pityeregtek, míg össze nem szoktak és jött az első gyerek s egy második... A gyerekek ahogy jöttek, úgy mentek is. Nem volt maradásuk. Ha nem volt baj gyerekekkel, baj volt a kenyérről, baj volt a közel. Egyszóval: cserésben Icse Mojsze Grolniksz nem szenvedett hiányt. Háború van: — benne van. Kergetik a zsidókat 50 versztre a határtól — Icse Mojsze Grolniksz az első áldozatok közt van. 1882-ben a pogromok szintén nem hiányoztak neki. Egyáltalán, Hiob megpróbáltatásain ment keresztül. S az egyik nyomorúság csak úgy rukkolt a másik után. „Ajd ze medábbér, veze bu...”

Ha Icse Mojsze Grolniksz valamire fogott, biztos lehetett az ember felőle, hogy az rögtön elveszti minden ábsióját. Akár fűszert árult, akár gabonát, veszített mellette. Amikor szikvizet árult, senki se volt szomjas... Minden valószínűség szerint, ha halotti kegyverszerekhez fogott volna, akkor bekövetkezik a „sohse halunk meg” aranykora. Így viszont a halál gyakori vendég lett a házában. Hét gyermeke közül négy halt meg. S nem sokára meghalt a felesége. Négy apró gyermekkel maradt özvegyen egy ifalás kenyér nélkül a házában...

De itt már közelebb értem a saját regényemhez.

PRIMARIA MANICIPIULUI CLUJ

No. 25305 1929. cons.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că la data de 28 Noemvrie ora 11 a. c. se va vinde prin licitație publică o cantitate de aproximativ 45,000 kg. fier vechi.

Ofertele întocmite în conformitate cu art. 72—83 din legea Contabilității publice, se vor deschide la data de mai sus în sala mică de ședință a primăriei.

Informații se vor primi la Direcțiunea Uzinelor Comunale de apă Str. Vlăduța No. 1.

Cluj, la 5 Noemvrie 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

Életem története.

Sábesz-náchmi napján születtem. Ropant kedves vendég voltam. Először vigasz voltam a három elhalt testvérem helyett, másodsor, az összsidóság reményfakadásának a napjai voltak azok. „Náchmu, náchmu ámi” — Vigasztalódj, óh, népem, s a zsidó nép vigasztalódott és remélt, hogy a pogromok és üldözések végül kúlnak tűnő, keserű korszaka után beköszönt a geuláh és pirkad a megváltás hajnala. Tudta a zsidóság, hogy borura jön a derű, s a világosságot meg kell, hogy előzze a sötétség... S akkor a sötétség bizony vaskos volt és kézzel fogható...

Amint később értesültem, nagy lakomát csepezt a tiszteltet. Jelen volt a rabbi és a város összes notabilitásai, s szívből kívánták mindannyian: „Bejumo v i v jumo ní tivusá Jehidú” Az asszonyok valóságban áradoztak felelem. Bár csak minden zsidó anyának legyen ilyen sikerült gyermeke! — mondogatták.

De még be sem fejezték a szerencse-kívánatokat és a hosszuranyult misabérachokat, hogy beállított egy csendőrsdelegáció. Ukázt hoztak. Icse és családja köteles a lehető legrövidebb időn belül elhagyni Izmáil városát és a határtól 50 versznyire eső környéket! A parancs — parancs. Nem lehet azon változtatni semmit. Apám hamarjában összehajkolt a cök-mókját, székere raktak gyengélkedő feleségét a nyafogó gyerekekkel és elindult egy újabb góluszbába...

Az egyetlen élőlény, aki a pusztába maradt, a macskánk volt. Addig nyávogott, fájdalmasan, sóvárgóan, míg bele nem pusztult. Nem hagyta el a házat, nem lehetett evésre kapni, annyira vágyakozott gazdája után... Így beszéltek el nekünk a dolgot utólagosan.

Két pogrom között.

Baltán, ahol apám megállapodott, még mindig pogrom-hangulat volt ur a lelkeken. Lehorgasztott fejfel, mint a megvert kutyák, úgy lézengtek a zsidók ide-oda és nem tudták, hogy mihez fogjanak. De sívár is volt minden és kilátástalan. A házak, az üzletek a pusztítás legsiralmasabb képét mutatták. Sehol egy ajtó, sehol egy ablak. A vére szomjas bestia még nyugtalanította a szerencsétleneket. Fölényben voltak a keresztények. Látták, hogy zsidó vért, zsidó vagyonért senki sem teszi őket felelőssé. Sőt: a zsidók még félnek fejet emelni. Ez arra bátorította őket, hogy újabb mézszárlásokkal elfnyegedőzzenek... Megnőtt szemükbe az a kis vagyon, ami még zsidó kézen maradt.

Várjatok csak, zsidók, még csak azután fogunk hozzátok! Eddig csak cicáztunk! Most jön a fekete leves! Megmutatjuk mi nektek, zsidók, várjatok csak!...

Palesztina—Amerika.

A zsidók megijedtek, összebujtak és suttogni kezdtek. Ugy néztek ki, mint megrémült bárányok, ha farkast érznek a közelben. S ahányszor csak összebujtak, mindig új hangok roppannak a légbe: Már arról is szó van, hogy Anglia és Franciaország sikra száll a zsidók érdekében, nos, ez a Montefiore Mózes is most interveniál péterváron annak érdekében, hogy ne verjék tovább a zsidókat, s duplán térítsenek meg mindent nekik, amit elraboltak tőlük. Másnap meg arról beszéltek, hogy Rotschild báró, a nagy filantrop, Hirsch báróval egyetemben örök áron megvásárolják Palesztinát a törököknél és oda letelepítik az összes zsidókat... Csakhogy ennek egy kis hátránya is van, mivel a vallásos zsidók szerint nem szabad Erecziszraélben letelepedni a „kéc” (a gólusz betelje) előtt... A zsidók, isten őrizze, még úgy járhatnak, mint Efráim törzse, aki egymagában vonult ki

Egyiptomból, anélkül, hogy bevárta volna míg betelik a száműzetés. Palesztinával egyidejűleg hangoztatták Amerikát is, ezt az aranybányát, a boldog halandók Eldorádóját. Sokan, akik az első pogrom után kivándoroltak, mesékbeillő dolgokról úrnak. Annyi ott az arany, mint Baltán a kő, s a zsidókat valóságban bálványozzák...

Ez is maradt egyedüli vigasznak: Amerikába utazni. Ha az ember nem utazhat magában, kiküldi gyermekét, rokonát, azzal a reménnyel, hogy idővel kiviszi az egész családot. Csak annak rossz, kinek se ija-fija, se rokona, se ismerőse odakünn. Nincs kitől várnia hajójegyet, nincs aki kivigye Amerikába.

És a vallásos öreg zsidók a beszemdrisbe menekültek, utolsó mentsvárjukba, s beszélgetnek: — Reb Mojsze, maga biztosan tudja, hogy a Megváltás még nem következett be és azok a próféciák, miket Dániel kisorolt, még

Beszélgetés Pirandelloval, aki a doorní egyetem doktora és darabjait a kulisszák mögött írja

Nagyszabásu regényen dolgozik Pirandello

Bécs, nov. 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Pirandello, a világhírű és most legdivatosabb színházi szerző néhány napi tartózkodásra Bécsbe érkezett. E sorok írójának alkalmá volt az íróval beszélni.

— Azért jöttem — mondotta az öreg, de fölötte friss és mozgékony Pirandello, — hogy fiam kiállításának megnyitására jelen legyek. Fiam ugyanis festő és mondhatom Önnek, nem mindennapi tehetség. A mai divatos áramlatok mellett még nem küzdötte ki az öt megillető helyet, de kijelentem, hogy két-három év múlva ő is az első között fog szerepelni, mert az élet sodra nem áll meg és minden becsületes újításnak meg lesz a maga visszhangja. Én sem voltam fiatal, amikor felismertek. Valaminek ki kell erjedni, át kell izzadnia, amíg eljut az őszinte sikerek felé. Nagyon sajnálom, hogy ezt a kiállítást most elhalasztották, ez ugyanis utitervemben zavarokat okoz. Szerencsére egy másik örvendetes esemény is közebe jött: megnyitják a Neues Wiener Schauspielhaus nevű színházat és meg fogom látni, hogyan hat a játék erről a színházról a nézőkre. Számomra ez azért is fontos, mert társulatomat pár hét múlva ide fogom hozni és valószínűleg itt fog játszani. A társulatom turnéja alatt meg fogok látogatni néhány osztrák, német és svéd várost. Bécsben négy napon át fogunk játszani.

— Mondja kedves mester, igaz-e az, hogy Ön egészen boszorkányos módon írja darabjait? Azt beszélik, hogy mialatt a darabját játszik, Ön a kulisszák mögött leül egy lócára és a lábára tett papirosra írja a jeleneteket és instrukciókat. Felvonásokban kioktatja színészeit, hogy hogyan játszanak?

— Ezt a módszert nem tartom magamra nézve kötelezőnek. Szoktam én azért írni rendszeren is, íróasztal mellett, tollal és tentával. De ha úgy adódik, nevezetesen ha jó ötletem támad, bizony én akkor bárhová leülök és gondolataimat lefixírozom, akár egy falat papirosra, akár a manzsettámra. Sokan komplikálnak és paradoxonosan tartják a darabjaimat, ez meglehet, hogy így van, de ne feledjük el, az élet maga is manapság tele van komplikáltsággal és ellentmondásokkal és én az élet szavát követem, amikor így tükröztetem vissza az életet.

— Ugyanígy vagyok a címekkel is. Sokan különösnek tartják a címeimet, holott ezek is egészen természetesen folynak a darabok lényegéből. Mondhatom, nem keresem sohse a darabok címeit, de megtalálom őket.

nem váltak valóra. Lehet ugyan, hogy a Zóhár számításai a mi korunkra vonatkoznak, hiszen elismerhetjük Sabbatáj Cevit, mint Mosiách ben Józséf-t és Napoleon csatáit a késői Góg és Mágog háborúinak, — mert csak így remélhetünk a megváltásra és Mosiách ben Dávidra... Voltak ugyan olyanok is, akik bójtjellel, önsanyargatással, egeket ostromló imákkal akarták megsűrgetni a Messiást, de csufos kudarc érte mindnyájukat. Példa rá Rabbid Józséf Dilerájne esete. A Sátán, a „szitre áchre” ép akkor avatkozott bele, amikor már minden szép sorjában haladt. Sokan éjszakákat töltöttek az imaházakban, böngésztek a nagy fojásokban, kutatták a geulára vonatkozó magyarázatokat.

Amíg a férfiak fantasztikus mesékkel hitegették magukat, az asszonyok meghuzódtak vackaikkban, szülték agyrafőre a gyerekeket, s éheztek. A gyerekek bizony nem várhattak egy vacsoráért, egy tányér meleg ételért, míg eljön a Messias. A tanítónak is kellett néha-néha valamit adni, nagy nyomorúság volt az ő házában is...

* Paleologue naplója (A cár országa a nagy háboruban: 3 kötet 888 oldal) 132 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

— Min dolgozik most?

— Egy nagy regényt írok. A napokban filmdarab előkészítésére kaptam fel, szólítást. Megígértem, hogy meg is írom előbb azonban a témáját meg akarom beszélni a filmgyár dramaturgjával. Azt hiszem, hogy a film cselekménye hasonlítani fog a „Hat szereplő keres egy szerzőt” című drámához. Berlinbe egyébként azért megyek, hogy jelen legyek egyik darabom próbáiban. A darab címe: „Mindenki üdvözölhet saját fazonja szerint.” A darabot a Theater am Nollendorff Platz színpadán fogják előadni. Ez a darab második része annak a trilógiának, amelynek első fejezete a „Hat szereplő keres egy szerzőt” című darabomnak. A trilógia harmadik részének címe: „Ma este próba nélkül fogunk játszani.”

A mester vidáman feláll, bocsánatot kér, hogy el kell mennie, de egyuttal fel szólít, hogy tartsak vele. A Ringen már többen felismerik és tüntetően köszöntik. Sok rokonérzettel beszél Hugo von Hoffmannstallról, akit személyesen is ismer és nagyrabecsül.

— Ha irni akar valami újat rólam — mondja kedvesen Pirandello, — írja meg, hogy én alapjában véve nem vagyok egészen tudatlan ember, mint ahogy sokan rólam állítják. 1891-ben — életem kenyere javát már megettem, amikor beiratkoztam a bonni egyetemre. Néhány fél-éven át hallgatója voltam a nemzetgazdaságot és filozófiát előadó professzoroknak, értekezést is írtam és a bonni egyetem doktorrá avattott.

— Mi tetszik Önnek legjobban Bécsben, — volt a mesterhez intézett utolsó kérdésem.

— Csak banális lennék, ha azt mondanám, hogy legjobban az óriási kerék tetszik a Präterben, vagy a gyönyörű görög-stílusban épült parlament. Nekem Bécsben mostanában legjobban Max Pallenberg tetszik, aki a legjobb német színész.

Egy autó áll meg előttünk és kiszáll belőle Pallenberg. Író és művész összeöllekeznek.

— A jó sors hozott ide, vagy az ördög — ujjongott Pirandello. — Épen rólad volt szó.

— Különös dolog — szólít nevetve Pallenberg — ma reggel te jutottál eszembe és azóta ki sem mentél a fejemből. Hiszek a távollátásban és amint ez az eset mutatja — joggal.

Pirandello meleg kézzorítással bucsuzott tőlem és emlékül azt a tanácsot adta, hogy ne írjak darabot, de ha mégis írok, csak olyant, amiben egy szó erőtettség nincs.

F. P.

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Sir-
11 Junie 12
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

November 20

A gyanútlan olvasó nyilván csodálkozva kérde: miért került ez a szürke naptári dátum e cikk élére, miben különbözik ez a nap a többi napoktól? Sokban és főként egyben. Ezen a napon tartják meg a kolozsvári zsidó kórházegyesület sorsjátékának húzását, amikor is több mint 2000 nyeremény közel hárommillió lei értékben kerül kiosztásra. Sok ezer ember várja erdélyben szívdobogva ezt a napot, mert hiszen ez az első alkalom, amikor egy valóban komoly sorsjáték nyereményei húzásra és főként kifizetésre kerülnek. November 20-ika emlékezetes lesz mind azok számára, akik ebben a sorsjátékban részt vesznek és sokan, nagyon sokan életük végéig ünnepnapnak fogják tekinteni ezt a dátumot, amikor megragadták életük szerencsés pillanatát. Hiszen egyetlen zsidó kórházországy révén könnyűszerrel olyan vagyonhoz juthat, amintől csak a legritkább emberek tudnak egy egész élet végéig megelégedni.

Immár veszedelmesen közeledik november 20-ika, a zsidó kórházországyok húzásának napja. Mindenkinél aki szívén viseli saját maga és családja jövőjét és boldogságát, melegen ajánljuk, hogy amennyiben még nem vett, sűrűn szerezzon be zsidó kórház sorsjegyet, hogy el ne essék ettől az oly ritkán kínálkozó egyszerű lehetőségétől.

A Mizrahi ifjusági csoportok péntek esti „Oneg Sabath” előadásai. Amint már megtörtént, a kolozsvári Mizrahi ifjusági csoportok elhatározták, hogy minden péntek este kulturális előadásokat rendeznek. A dícséretreméltó kezdeményezést teljes siker koronázza. A múlt heti előadást rég nem tapasztalt érdeklődés közepette tartották meg. Folyó hó 8-ikán, pénteken este nyolc órakor Klein Eliabu rabbi fog előadást tartani „Harminc év a galut történetéből” címmel. A nyilvános ígérkedő előadást, amely érinteni fogja az összes aktuális zsidó problémákat, általános vita követi. Érdeklődőket szívesen lát a rendezőség. Külön meghívókat nem bocsátottak ki. Az előadást a Zsidó Nemzeti Szövetség Str. Baron L. Pop 10. szám alatti helyiségében tartják meg.

Szenzációs hézagpótló a Calauza-Utmutató reklámlap ingyenes novemberi száma. Tartalmazza az összes vasuti és autóbuzsmenetrendeket, állami, megyei és városi közhatalokat, specialista orvosok címét és a legjobb beszerzési forrásokat. Megtalálható kávéházakban, éttermekben, cukrászdákban, borbély- és maniküersalonokban, orvosok várótermeiben. Minden szálloda portásainál ingyen kapható.

Olaszországban nem lesz politikai menedékjog. Rómából jelentik: Az új olasz kúntörvény külön fejezetben intézkedik a politikai bűncselekményekről, amelyeket még abban az esetben is olasz bíróság által kíván letárgyalatni és megbüntetni, ha külföldön követték el, vagy ha nem olasz állampolgár követte el külföldön Olaszország ellen. A büntetőtörvénykönyv szerint nem lehet külföldi politikai és közönséges bűncselekmények között. A törvény kimondja, hogy Olaszország nem ad menedékjogot politikai bűnösöknek, hanem azokat kiszolgáltatja államuknak.

Nagy automobil vállalat,

a legismertebb és legjobb bevezetett márkák képviselője, az 1930-as évek komoly képviselőket keres. Ajánlatokat: Casutá Postálá 315 Bucuresti címre küldendők.

Nahum Szokolov november 14-én Bukarestbe érkezik

Kolozsvárra is ellátogat a Cionista Világszervezet Végrehajtóbizottságának elnöke

Bucuresti-Bukarest, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista szervezet legfőbb tanácsa közli, hogy Nahum Szokolov, a világszervezet végrehajtóbizottságának elnöke, e hó 14-én Bukarestbe érkezik. Szokolov, aki legutolsó látogatása alkalmával a királyi családnak is vendége volt, ezúttal is kapcsolatot

fog keresni a romániai politikai és kulturális élet kimagasló faktoraival. Szokolov több előadást fog tartani Bukarestben a palesztinai helyzetről és a cionista mozgalom aktuális problémáiról. Romániai útja során Kolozsvárra is ellátogat.

A jeruzsálemi angol bíróság újra két arabot ítél halálra

London, november 7. Ujabb jelentés szerint a jeruzsálemi angol bíróság ismét két arabot ítél halálra, akik a hebroni vérengzések alkalmával megölték Kastel rabbit és feleségét. Két arabot a bíróság 250—250 font pénzbüntetésre ítélte. A gyilkosságban való részvétellel vádolt többi arabokat a bíróság felmentette.

Kisenevben kémkedés miatt letartóztattak egy volt kolozsvári repülőtszert

Bucuresti-Bukarest, november 7. Kisenevi jelentés szerint az ottani rendőrség szenzációs letartóztatást eszközölt. Letartóztatták Particeanu banktisztviselőt, aki a Banca Româneasca kisenevi fiókjának volt a hivatalnok. Particeanu valamikor kolozsvári repülőtszert volt és különböző visszaélésekért három évi börtönrre és a hadseregből való eltávolításra ítélték. Az ítélet még nem emelkedett jogerőre s a volt repülőtszert Kisenevben

próbált elhelyezkedni. Hosszas keresés után a Banca Româneascánál talált alkalmazást, de ugyanakkor, mint kiderült, Moszkva szolgálatában is állott. Már régóta kémgyanus volt és tegnap, amikor házkutatást tartottak nála, a nyomozó közegek rájöttek, hogy cipőinek dupla talpa volt és a két talp között kompromitáló moszkvai iratokat találtak. Átkísérték a kisenevi hadbíró-sághoz.

Javítják az amerikai fegyverek sorsát. Newyorkból jelentik: A különböző amerikai fegyverek sorsát nem maradtak hatás nélkül az amerikai börtönügyre. A fegyverek sorsát, amelyek az utóbbi időkben ugyancsak napirenden voltak az Egyesült Államokban, a legtöbb esetben a fegyverekben uralkodó elviselhetetlen állapotok miatt törték ki. A fegyverek túlszűfoltóságáról panaszkodtak, nem tetszett nekik az élelmezés és rettenetesen unatkozhat, miután a börtönigazgatóság nem tudta kellőképpen foglalkoztatni őket. A fegyverek háttérének tanulmányozása után a főállamügyész tegnap rádióelőadást tartott, amelyben bejelentette, hogy az igazságügyi kormány nagyarányú reformtervezetet dolgozott ki, amellyel javítani akar a fegyverek helyzetén.

Gyomorsavtűtengés ellen Cigelka „István” forrásvizet igyunk. Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrás romániai vezérképviselete, Ariniş, jud. kSălaj.

Megtalálták II. Miklós cár lemondólevelét. Moszkvából jelentik: A Tass távirati iroda híradása szerint a moszkvai tudományos akadémia épületében titkos okmányokra akadtak, amelyek között a legérdekesebb II. Miklós cár eredeti lemondólevele. Oldenburg akadémiai főtitkár a szovjetkormány most feltűtöztette állásától, mert nem tett jelentést az okmányokról, amelyeknek otlétéről pedig tudott.

Schober cáfolja lemondását. Bécsből jelentik: Schober kancellár ma este a nemzetgyűlés alkotmányozó bizottságának albizottságától távozóban a sajtó képviselői előtt megcáfolta az Abendnek azt a híret, hogy felajánlotta volna kormányának lemondását. Kijelentette, hogy helyén marad és biztosítani akarja a rendet.

Robert Hudson lesz a moszkvai angol nagykövet. Londonból jelentik: Beavatott forrásból jelentik a déli lapok, hogy Sir Robert Hudson, aki évekként ezeltől a moszkvai követség ügyvivője volt, a kormány nagyköveti minőségben Moszkvába küldi. A kombinációba vett nagykövet a legalaposabb ismerője az orosz viszonyoknak s személyes ismeret-
ségekkel rendelkezik a ma szovjetvezetők körében.

Kellemetlen szájszag

visszatartás. Csunya színi fogak eltorzítják a legszebb arcot. Mindkét szépségüket azonnal és alaposan el lehet távolítani a pompásan üdítő Chlorodont-fogszárgyáknak már egyszeri használatával. A fogak már egyszeri használat után gyönyörű életélesztésben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz külön erre a célra készített fogazatos sűrűjű Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmarmadékok, melyek a kellemetlen szájszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kísérletje meg egy tubus fogkrémmel. Chlorodont-fogszárgyággal, fogkefével és szájvízzel mindenütt kapható. Csak kétféle-zöld színű csomagolásban „Chlorodont” felirattal való.

Atalkítják a német birodalmi kormányt. Berlinből jelentik: Politikai körökben élénken kommentálják azt a hírt, hogy Müller kancellár a birodalmi kormányt átalakításról különböző pártvezérekkel megbeszéléseket folytatott.

Parthoz vágott egy spanyol teherszállító gőzöst a vihar. Párisból jelentik: Perpignan közelében a vihar egy spanyol teherszállító gőzöst a parthoz vágott, s mielőtt segítségére siethettek és kikötőbe vontathatták volna elüllyedt. Személyzetét sikerült kimenteni.

Már színházba megy az angol király. Londonból jelentik: A király és a királyné ma este színházi előadásra fognak megjelenni. Az uralkodó betegsége óta ez az első eset, hogy az uralkodópár együtt nyilvános színelőadásra részt vesz.

Vártozókéony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint egyelőre tulnyomon borult időjárás várható, később nyugati légáramlással változókéony idő lényegesebb hőmérsékletváltozás nélkül.

Az Uj Kelet szatmári fiókszerkesztősége és fiókiadóhivatala mai napot visszaköltöztött régi helyiségébe. (Piafa Bratianu, Deák-tér 7 szám, Gólyaaruházudvar, telefon 11.) Kérjük ottani m. t. ügyfeleinket, hogy lapunk érdekfőrebe vágó mindeneműszellemi és adminisztratív természetű ügygel: tudósítási anyaggal, hirdetéssel, előfizetéssel, valamint ezek díjainak befizetésével ezentul ide szíveskedjenek fordulni.

Erelmeszesedést, légsőhuruit, megbiztosabban gyógyít Cigelka „Lajos” jódos forrásviz. Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrások romániai vezérképviselete, Ariniş, jud. Sălaj.

Egy orosz motoros megállásra kényszerített egy eszt tehergőzöst. Varsóból jelentik: Dorpatból jelentik, hogy a Pejpus tavon egy Warknarwából Kodawerebe irányított fat és sőt szállító eszt tehergőzöst gépfegyverekkel és kiskaliberű ágyúkkal felszerelt orosz motoros megállásra kényszerített s rakományát lefoglalva, Gdowba vitte. Nyolc főnyi személyzetét fogságba vetették.

Csehszlovákia kiadja Ausztriának Hofrichter századost. Prágából jelentik: A lapok közlése szerint Adolf Hofrichter, a monarchia volt hadseregének annakidején életfogytiglani fegyverbüntetésre ítélt vezérkari századosa Richter néven a cseh főváros egyik külvárosában él. A rendőrség nem tartják kizártnak, hogy Ausztria kikéri Csehszlovákiától Hofrichteret, aki ellen hamis tanulás miatt bünvádi eljárás indult meg s elfogatáparancsot adtak ki ellene Ausztriában, mert idézésre nem jelent meg a tárgyaláson.

Egymásba futott két tehervonat. Prágából jelentik: A Budweistól keletre eső vasútvonalon az osztrák határ közelében ma éjjel a ködben két tehervonat egyik vasuti állomási kitérőnél egymásba futott. A mozdonyok és nyolc vagon súlyosan megrongálódtak, öt vasutas súlyosan megsebesült. Az egyik tehervonati szerelvény kisiklott. A pályát ma délelőtt folyamán állítják helyre.

Tovább tart a newyorki tőzsdepánik

London, november 7. A newyorki tőzsdepánik, minden ellenintézkedés ellenére tovább tart. Az árzuhanások ma folytatódtak, annak ellenére, hogy a tőzsde forgalmi idejét öt óráról háromra redukálták. A kontinens tovább dolgozik, még pedig eredménnyel. A mai napon öt millió részvény cserélt gazdát. Különösen az ipari papirokban nagy az árzuhanás. A legutóbbi veszteségek 10 milliárd dollárra rugnak.

Színház

Ritka vendég
érkezik városunkba Vitaras olasz tenorista, aki rom rendkívüli előadások 10-én a Trubadurban Tosca-ban és november 11-én a Bal-ban. Az Opera műfogják üdvözölni nagyne

A MAGYAR SZIN

Pénteken: Diákszerem Napi bérlet 14. szám 89).

Szombaton: d. u. fél Operette. Második nagyon olcsó hely előadást tart: dr. Sorozatszám 90).

Szombaton este 9. lem. (harmadszo Sorozatszám 91).

Vasárnap d. u. 3 óra kában. (Operette csó mozhelyáral 50, 40, 30, 20 és 92).

Vasárnap d. u. 6 óra fehér akác? (Kondor Ibolyáva Solthy Györggy Sorozatszám 93).

Vasárnap este 9 óra (Operette-ujdonsá letszínetben. Sor Hétén november 11 (ötödször. Napi Sorozatszám 95).

Kedden november 12 (hatodszor. Napi Sorozatszám 96).

Szerdán november lem. (hetedszer. Sorozatszám 97).

A MAGYAR MOZI-M

Pénteken nov. 8-án I. Heidebergi dívaro és Norma S detszerem. (8 f történet). III. f sor. Helyárak: 30

Szombaton nov. 9-én dás kezdete 6 óra lozsvártott előző (Haltatlanul izga dráma). II. Kad vonásos amerikai Pótkép. (Kettős 30, 20 és 10 lei).

Vasárnap d. e. 11 óra 10 lei-e helyáral (A legragyogóbb

CORSO-FILMSZIN

Péntek Looping The dráma 8 felvonásb egyik legnagyobb replk: Werner Warwick Ward játék: Amerikai b Szombat Looping The I

SELECT-

Péntek Vad orchideák főszerepben Grete Asther és Lewis Szombat Vad orchideák Vasárnap Vad orchideák Hétfő Szálloda őrangyal főszerepben: Adols Cathérina Carver. Kedd Szálloda őrangyal Szerda Szálloda őrangyal

URANIA-M

Péntek Patt és Patta közkedvelt dán elsőrangú vígjáték Szombat Patt és Pattac Vasárnap Patt Pattac Hétfő Bécsi táncosnő, élete, főszerepben Kedd Bécsi táncosnő. Szerda Bécsi táncosnő.

A színházi irod Diákszerem. Az szerem" sikerétől har aratótt újdonság olyan sikert a kolozsvári szin

SPORT

Universitatea—România. Vasárnap az öszi forduló legérdekesebb és egyben legizgalmasabbnak ígérkező mérkőzése kerül sorra a bajnoki meccsek során. A helybeli két rivális román csapat között fog eldőlni a pillanatnyi hegemonia kérdése. Ismeretesek azok az ellentétek, amelyek a Románia és az Universitatea között fennállnak amelyek természetesen csak a sportbeli vetélkedés határain belül mozoghatnak, de eléggé feszültek ahhoz, hogy a két futbalcsapat találkozását mindenkor kiemeljék a bajnoki meccsek pontokért folyó küzdelmeiből. A vasárnapi mérkőzés sem megy ugyszólván pontokért: a Románia a szezon elején tartalékos felállításban szerepelt több ízben és nagy pontvesztései már aligha fogják veszélyessé tenni az első helyre. De a presztizs, a dicsőség annál inkább sarkalja az együttest: megmutatni, hogy a bajnokjelölt U-nál jobb és azt le tudja győzni. Az Universitatea is a zöld — esetleg a sáros — gyepeu kívánja eldönteni a rivalitást és megmutatni, hogy ma a legjobb kolozsvári csapat, amely megérdemelten aspirál a bajnokságra. Igazi derbymeccs lesz tehát. ha nem is dönt, bár esetleg komoly következménye lehet a mérkőzés eredményének magára a bajnokságra is. Ha az U győz, akkor a Románia végleg elbocsúshat a bajnokságtól, ellenesetben azonban reményei — bár egyelőre halványan — mégis csak feléledhetnek. Előzőleg a CFR és RMS játszanak egymással és valószínűleg döntetlenben fognak kiegyezni.

A Haggyibor női szakosztálya vasárnap délelőtt alakult gyűlést tart a klubhelyiségben. Mindazok, akik a női tornatanfolyamon, a Semlyén Tivadarné vezetésével álló mozgásművészeti kurzuson részt venni óhajtanak, jelenjenek meg a gyűlésen, amely 11 órakor fog megkezdődni. Remélhetőleg a tavaly megkezdett munkának meglesznek a gyümölcsei és ebben az esetben újabb ágai fognak fejlődésnek indulni a férfi-Haggyibor intenzív munkájának. — Itt említjük meg, hogy a tornász-szakosztály és valószínűleg a ping-pongszakosztály is rövidesen megkezdí működését.

Keveset,

de értékeset a háború irodalomból
 Renn: A háború — — — — — 204
 Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — 123
 ktve 163
 Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Rádió műsor

Idő keleteurópai

Péntek, november 8

Budapest. 9.15: A magyar vonósnegyes hangversenye. 1. Schubert: D-moll vonósnegyes négy tételben. 2. Haydn: C-dur vonósnegyes, Op. 33. No. 3. négy tételben. 9.30: Hírek. 12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 1.00: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.00: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton-rendszertől kaptávitel. 4.20: Józsa Rezső mesél a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Megyeri Ella felolvasása: „A fehér sas országában”. 5.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Puccini-hangverseny. 1. Tosca — ábránd. 2. Gianni Schicci — ábránd. 3. Manon Lescaut — ábránd. 4. Bohémélet — ábránd. 6.50: Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása: „Bethlen Gábor születésének 300 éves évfordulója”. 7.25: Somogyi Szilveszter dr., Szeged város polgármesterének előadása: „Szeged múltja és jelene”. 8.00: Népszínműelőadás a Studióból: „A gyimesi vadvirág”. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd a Fejes-szalonzene, az Ostende-jazz, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 19.05: Népdalok. 20: Északi táncok és dalok. 20.30: A Krasszin megmenti az Itáliát. Hangjáték. 0.30-ig tánczene.

Belgrád. 20: Operaelőadás a Nemzeti Színházból.
București. 20: Színházi előadás közvetítése.
Pozsony. 19.30—22: Smetana: „Két özvegy” c. háromfelvonásos vígoperája a pozsonyi színházból.
Breslau. 19.05: Derűs zene. 20.30: A sziléziai filmharmónikusok hangversenye.
Bruxelles. 19.30: Gramofon. 21.45: Hangverseny.
Brünn. 21: A morva zeneszerzők klubjának hangversenye.
Davenport Exp. 19.30: Könyvű zene. 20.10: Dohnányi As-dur etudja. 22: Katonazene. 23.15: Tánczene.
Frankfurt. 21.30: Zenei és irodalmi est. 22: Az álmodó könyve, hangjáték 7 hangképben. 23.15: Szórakoztatózene.
Hamburg. 17: Mesék. 20: V. Nagy rádióhangverseny. 22.20: Kávéházi-zene.
Kalundborg. 20: Sjöberg: „Fridas Bok” c. zenés darabja. 22: Kamarazene. 23—1.00: Vonósnegyes.
Kaunas. 20: Hangverseny.
Kassa. (293. m.) 12.05: Gramofonzene. — 18: Szepessiné Nagy Mici magyar verseket szaval.
Köln. 20: Schwarz József baritonének operaáriái gramofonon. 20.45: A Krasszin megmenti az Itáliát. 24-ig: Tánczene.
Königsberg. 20: Fuvós-ötös. 20.20: „A Krasszin megmenti az Itáliát”, hangjáték. 22.30: Tánczene.
Königswusterhausen. 20.00: Filmharmónikus hangverseny. I. Régi olasz dalok. II. Angol dalok, operaáriák.
Leipzig. 19.30: Lafite: „Mint elváltak ajánlják magukat” c. egyfelvonásos zenés hangjátéka. 21: Modern gondolkazónáták.
London 2. 21: Szimfonikus hangverseny. 23.35: Tánczene.
Milano. 20.30: Szimfonikus hangverseny. 23.15: Szórakoztató zene.
München. (533. m.) 19: Népszerű hangverseny. 20: Csajkovszkij Péter: „A győztes asszony” c. háromfelvonásos zeneboházata.
Nápoly. 21.02: Mülé „A kut apácája” c. egyfelvonásos operája. 22: Puccini: „A köpeny” c. egyfelvonásos operája.
Oslo. 20: Az oslói filmharmónikusok hangversenye.
Prága. 20: Gramofon. 22.15: Kávéházi zene.
Róma. 21.02: Cuscino: „A legyező” c. háromfelvonásos operettje.
Stambul. Török zene.
Stockholm. 20: Szigeti József hegedűversenye zenekarral. 22.10: Gramofon.
Stuttgart. 19.30: Népdalnégyes. 20: A stuttgarti filmharmónikusok hangversenye. 22: „Az álmodó könyve”, hangjáték. 23.15: Kávéházi zene.
Torino. 20.30: Szimfonikus hangverseny. 23: Könyvű zene.
Toulouse. 19: Tánczene. 20: Dalok. 20.30: Tánczene. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Vígoperák zenéje.
Varsó. 19.25: Gramofon. 20.15: A varsói filmharmónikusok hangversenye a posnani zenekonzervatórium vegyes.
Bécs. 20.05: Dalok. Énekel: Franz Steiner. 21: Régi és modern indulók.
Zágráb. 20.35: Hangverseny.
Zürich. 20: Wagner: „A Rajna kince” c. operája.

Szombát, november 9
Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny Gronostay: Falusi reggel. Csajkovszky: Csak az tudja, kit vágy hajjt. Wagner: Tristan és Izolda. Sándor: Száz legény is elkérte már. — Csó, csó, csó, kukoricacsó. Nagy: Megérem még azt az időt. Hej Bözsi, Bözsi. Bach: Tavasz ébredése, stb. 9.30: Hírek. 12.05: Mandits szalonzenekar hangv. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Halász Gyula felolvasása. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 17: László Imre magyar nótákat énekel, Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. 17.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése. 17.30: A nürnbergi operaház együttesének előadása. Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. Strauss, Bach, Of-

fenbach, Gounod, műveiből.
Bécs. 18.25: Kamarazene. Haydn, Mendelssohn művei. 20.05: Népszerű est. Lehár, Stauss, Offenbach, Gilbert, Kálmán, Leó Fall, Suppé műveiből.
Berlin. 20: Mozart: Figaró lakodalmá, opéra.
Belgrád. 20: Hangverseny.
București. 20: Operaközv.
Breslau. 20.30: Citera és gitárest.
Brünn. 19: Közv. Prágából.
Kaitowicz. 20.40: Könyvű zene. 23: Táncmuzsika.
Köln. 23: Tánczene.
Lipcse. 19.30: Rádiózenekar. Schu-

bert, Schumann, Strauss, Rachmaninov, Greccsaninov, Verdi, Wagner, Puccini áriák. 21.15: A dresdener szimfonikusok Bach hangversenye.
Milano. 20.30: Operett, Torinóból.
Oslo. 20: Rádiózenekar.
Prága. 20: Cseh filharmónikusok hangversenye.
Róma. 21.02: Operaelőadás.
Toulouse. 20.30: Tánczene. 21.15: Műdalok. 21.45: Szimfonikus hangverseny. Schubert, Meyerbeer, Mendelssohn, Berlioz, Beethoven műveiből.
Varsó. 20.30: Könyvű zene. 23: Tánczene.

Világhírű írók világhírű művei

70 százalékos árleszállítással

(Balzac, Dosztojevskij, Flaubert, Tolstoj, Zola Emil, France stb.)

Szépirodalom:	
1 Balzac: Betti néni 153 lei helyett 46	41 Anatole France: Coignard Abbé véleményei 153 helyett 46
2 „ Pons bácsi 153 lei helyett 46	42 Maeterlinck: A szegények kineve 116 helyett 35
3 Björnson: Arne Solbaken 116 helyett 35 lei	43 Meenikov: Optimista világnézet 116 helyett 35
4 Dickens: Odon ritkaságok boltja 228 helyett 68 lei	44 Nietzsche: Korszerűtlen elmélkedések 126 helyett 35
5 Dickens: Pickwick klub I—II 380 helyett 113 lei	45 Tagore: Az élet megismerése 58 hely. 18
6 Dosztojevskij: Golyadkin ar 95 helyett 30	46 Wilde: A szépség filozófiája 116 h. 36
7 Dosztojevskij: Megméltelyezettek I—II 422 helyett 127	
8 Dosztojevskij: Emlékiratok a holtak hazájából 190 helyett 57	
9 Dosztojevskij: Fehér éjszakák 68 helyett 20	
10 Feuillet: Egy szegény ifjú története 95 helyett 30	
11 Flaubert: BOVARYNÉ a világirodalom egyik leghíresebb remekműve 170 51	
12 Hugo Victor: A nevető ember 228 helyett 68	
13 Rákosi Viktor: Amikor még jókedvűek voltunk 136 helyett 40	
14 Romain Rolland: Farkasok (dráma) 38 helyett 11	
15 Stendhal: Parmai csernoz I—II 380 helyett 115	
16 Swift: Guliver utazásai (teljes kiadás, fordította Karinthy F.) 170 hely. 51	
17 Tolstoj: Feltámadás I—II 228 helyett 68	
18 Twain: Hajóélet a Mississippin 197 helyett 57	
19 Zola: Plassans meghódítása 153 h. 46	
20 „ Az emberirtó 153 h. 46	
21 „ Szerelem 153 h. 46	
22 „ Nana 153 h. 46	
23 „ Családi tűzhely 153 h. 46	
24 „ Hölgyek öröme 190 h. 57	
25 „ Öröm az élet 228 h. 68	
26 „ Mestermű 228 h. 68	
Irodalomtörténeti könyvek	
27 Benedek—Wiegler: A világirodalom története (két kötet) 578 h. 175	
28 Brandes: Korok, emberek, írások 116 helyett 35	
29 A. France: A Szajna partján 116 helyett 35	
30 Maculay: Nagy írók 116 helyett 35	
31 „ Tudósok 116 „ 35	
Történelem	
32 Ferrero: Róma nagysága (6 kötet) 694 helyett 210	
33 Keynes: A béke gazdasági következményei 65 helyett 20	
34 Lamprecht: Modern történettudomány 116 helyett 35	
35 Maculay: Államalkotók 116 hely. 35	
36 „ Államférfiak 116 „ 35	
37 Renan: Jézus élete 116 „ 35	
Filozófia	
38 Bergson: A nevetés 116 helyett 35	
39 Emerson: Essayk 136 „ 41	
40 Finot: A boldogság tudománya 153 helyett 46	
Művészet	
47 Cellini: Önéletrész 2 k. 228 h. 68	
48 Guyau: Modern esztétika 116 h. 35	
49 Ruskin: Előadások a művésztől 95 helyett 30	
50 Wagner: Művészet és forradalom 116 helyett 35	
Szociológia	
51 Braun Robert: Régi és új milliomosok 65 helyett 20	
52 Carnegie: Nagyaink problémái 58 h 17	
53 Chesterton: Hagományok és hazugságok 116 helyett 36	
54 Gorkij: Forradalom és kultúra 38 helyett 11	
55 Key: Szerelem és házasság 95 h. 30	
56 Laassalle: Alkotmány és szocializmus 116 helyett 35	
57 Spencer: A haladás 116 helyett 35	
58 Wilson: Az új szabadság 75 hely. 23	
Természettudomány	
59 Bölsche: Természet titkaiból 95 h. 30	
60 „ Az élet fejlődés története 170 helyett 51	
61 Gourmont: A szerelem fizikája 116 helyett 35	
61 Ostwald: Felfedezők 116 helyett 35	
62 Schmidt: A relativitás tana 51 h. 15	
63 Snyder: Modern természettudomány 116 helyett 35	
Technika	
64 Morva: Gőzkazánok 116 helyett 35	
65 „ Lokomobil gőzgépek 58 h. 18	
66 „ Stabil és gőzgépek 75 h. 23	
67 „ Motorok szerkezete 116 h. 35	
68 „ Cséplőgépek szerkezete 75 h 23	
69 Kézikönyv a vas és fém megmunkálásról 75 helyett 23	
70 Morva: Villamosság a gyakorlatban I-V. 306 helyett 92.	
Nélküldhetőnek ezek a könyvek minden technikus számára	
Vegyes	
71 Barbiero: A csábítás művészete 37 h. 10	
72 Gonda: Jó modor, jó társaság. 75 h 25	
73 Szegedy: A levélírás művészete 92 h 28	
Vidám könyvtár	
Anekdoták 10,20 helyett 3	
Derűs históriák 10,20 helyett 3	
Írói intimitások 10,20 helyett 3	
Kis tréfák 10,20 helyett 3	
Kabaré 10,20 helyett 3	
Vigjátékok 10,20 helyett 3	

Kaphatók az „Uj Kelet” könyvosztályában

X. évfolyam * 244.
 1929 Novemb
 Szomb
 5690 év Marchesv
 Az Uj Kelet az egyetem és bánati zsidóság napilapja.
 Cikkeink utánnomás forrás megjelölésével meg.
 Béc
 A bécsi egyetem fal...
 eres verekedések zajlot...
 a nemzeti érzelmű o...
 verekedés, amely ép...
 mint amelyen kiméltel...
 vetett árnyéka anrak...
 háborúnak, amelynek...
 csak csendőrtökkel és...
 egy, ahogyan feltartó...
 demokrácia külső for...
 hatalmas duzzadtak a...
 rói, hogy immár a sz...
 rölesönös érdekei sem...
 tani annak különböző...
 náseit.
 A szocialista osztrák...
 alatt — a demokrácia...
 — oly hatalmas szoci...
 nyokat alkotott, olyan...
 megának az államhatal...
 titúzsaira, hogy ez m...
 nemcsak a természetes...
 talisták feltékenységét...
 s a világháboru vihar...
 lenné vált osztályok f...
 világbirodalomból kicsi...
 államá lett Ausztria...
 elhelyezkedést nyujtan...
 neknek, melyek csak...
 ságban helyezkedhetne...
 magasrangú és alacsony...
 egy csomó improdúk...
 emberek, lakájok, m...
 lók, állampapírok kar...
 zók maradtak kenyéret...
 tett Ausztriában — a...
 forradalom után.
 Ezek az elemek lass...
 vesztették azt a remé...
 osztályhelyzetükhöz m...
 nek, viszont ahöz sem...
 illetőleg az előképzett...
 az idők forradalmi...
 proletáriátus soraiban...
 Elkéseredésük így ter...
 ról-napra növekedett...
 ipari proletáriátussal...
 lett osztrák nagyipar...
 is egzisztenciális biz...
 kedett el, biztosított...
 melésben s a politikai...
 régbessé, mint a jelen...
 gyakran vezet elszánt...
 A munkásság befoly...
 natkozásokban feltéke...
 és finanszkapitalizmus...
 fogott az Ausztria ös...
 tében kenyéreltlené...
 elemekkel s érdekei...
 vezte a maga párth...
 werhrt. Ez a Heimve...
 reléshez, katonai veze...
 teiben végre elhelyező...
 tott ama fölöszzám...
 akik a monarchia na...
 csöppentek, elestek k...
 s annak reményétől...
 vonalukat megtarthat...
 Ezzel egyidejűleg a...
 kasság is felfagyverez...
 csak a történelmi pá...
 sen az olasz fascizmus...
 zonyították előtte, h...
 vivmányok értéke...
 meg, amíg megötte...
 csoportosul. Mint a...
 legtöbbje: az osztrák...
 egy egyesíti magába...
 tásban való hitet s...
 mizmust, mint az é...
 lyezkedő ellenfelekke...
 és elszántságot.
 Gyűlölettel szembe...
 társadalmi és gazdas...
 beni ellenérdekek, el...
 elszántság: ime ezek...
 melyek az osztrák po...